

Sjálvstýrisflokkurin Tjóðveldi

Løgtingið

Løgtingsmál nr. 11/2009: Uppskot til samtyktar um at taka upp samráðingar um treytir fyri evru sum føroyskt gjaldoyra

Uppskot til samtyktar

Løgtingið staðfestir, at avtalur og samstarv við ES um ítøkilig samstørv og avtalur krevjast at røkja áhugamál Føroya. Nú altjóða handil er alsamt meiri merktur av evruni og meginparturin av føroyskum útflutningi fer fram í hesum gjaldoyra, eiga treytirnar fyri føroyskari evrunýtslu at gerast greiðar í samráðingum.

Løgtingið staðfestir, at fleiri sambærilig lond, ið ikki eru limir í ES, nýta evruna, fleiri teirra við egnum myntum, at samstarv annars er um pengamál og fíggjarkervi alt eftir, hvørjir lutir eru teimum londunum hentastir. Hesi mál eiga at verða tikin upp í samráðingum.

Løgtingið tekur tí undir við, at samráðingar verða tiknar upp við Europeiska Samveldið og Europeiska Miðbankan um treytir fyri, at Føroyar fara at nýta evru sum gjaldoyra.

Løgtingið tekur undir við, at fólkaatkvøða verður um eina móguliga gjaldoyraavtalu, áðrenn Løgtingið tekur endaliga støðu.

Viðmerkingar

Flokkarnir vilja við uppskotinum taka aftur í orðini hjá løgmanni, tá ið hann á ólavsøku 2009 segði:

“Við einari betri avtalu við ES høvdu vit kunnað skapt nýggj arbeiðspláss og økt munandi um okkara útflutningsvirði. Arbeitt verður tí fyri at fáa betri samstarv og handilsavtalar við Evropa.”

Júst hesar báðar eygleiðingar eru týðandi – Føroyar skulu gera *avtalar* og *søkja samstarv* við ES heldur enn at *søkja* limaskap ella víðka fevnd limaskap Danmarkar; og Føroyar skulu hava síni ítøkilugu tjóðskaparligu áhugamál so sum økt útflutningsvirði ella granskingarsamstarv fyri eyga heldur enn at taka undir við nakrari misfataðari samveldisstevnu.

Í løtuini eru 16 lond við í evruøkinum (Euro Area ella Eurozone). Afturat teimum nýta fimm lond evruna sambært formligum avtalum, teirra millum Monaco, San Marino og Vatikanríkið umframt oyggjalondini Mayotte og Saint Pierre et Miquelon; seks lond nýta evruna uttan formligar avtalar, teirra millum Andorra, Kosovo,

Montenegro og fleiri oyggjalond; afturat teimum eru minst ellivu gjaldoyru knýtt at evruni.

Føroyska krónan er við tilknýti sínum til ta dansku óbeinleiðis knýtt at evruni, men við frávikum góð tvey prosent hvønn vegin í kursu.

Vit hava sostatt vansarnar við evruni uttan til fulnar at fáa fyrimunirnar. Til ber ikki hjá keyparum og brúkarum beinleiðis at sammeta prísir, og til ber illa at stovna konti og lán í evrum. Stóri bágin er, at til ber illa at binda seg ov langt fram tí tíðina, tí óttin er altíð, at Danmark ikki megnar at halda krónu síni uppi, ella at Danmark velur at broyta politikk og loyva størri sveiggi, ella at okkurt annað tekur seg upp.

Ríkisrættarlíga er greitt, at ymsar eindir kunnu knýta seg at evruni, til dømis nýta bretska økini á Kýprus Akrotiri og Dhekelia evruna, tó at Bretland ikki ger tað.

Álandsoyggjar eru fevndar av evruni, og í næstum kann Ísland hugsast at fara at brúka evru – eisini sjálvst um limaskapur ikki verður veruleiki.

Til tess verulíga at vita heldur enn gita verður tí samtykt at fara undir samráðingar um treytir fyri evruni, treytir ið síðani verða at leggja fyri føroysku tjóðina.

Á Løgtingi, 4. august 2009

Kári á Rógvi

Kristina Toftegaard Larsen

Høgni Hoydal

Tórbjørn Jacobsen